

Právo a sport

4. přednáška

Mgr. Ing. Jiří Tobíšek

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

Náhrada majetkové a nemajetkové újmy

§ 2894

- (1) Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).
- (2) Nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.

§ 2895

Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

Prevence

§ 2900

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

§ 2901

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami.

Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

Prevence

§ 2902

Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může újma vzniknout, a upozorní ji na možné následky.

Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit.

§ 2903

- (1) Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.
- (2) Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

§ 2904 **Náhoda**

Újmu způsobenou náhodou nahradí ten, kdo dal ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilé újmě zabránit.

§ 2905 **Nutná obrana**

Kdo odvrací od sebe nebo od jiného bezprostředně hrozící nebo trvajícím protiprávní útok a způsobí přitom útočnickovi újmu, není povinen k její náhradě.

To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná nebo obrana je zcela zjevně nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvracením útoku.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

§ 2906 **Krajní nouze**

Kdo odvrací od sebe nebo od jiného přímo hrozící nebezpečí újmy, není povinen k náhradě újmy tím způsobené, nebylo-li za daných okolností možné odvrátit nebezpečí jinak nebo nezpůsobí-li následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než újma, která hrozila, ledaže by majetek i bez jednání v nouzi podlehl zkáze.

To neplatí, vyvolal-li nebezpečí vlastní vinou sám jednající.

§ 2907

Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, anebo v krajní nouzi, se přihlédne i k omluvitelnému vzrušení mysli toho, kdo odvracel útok nebo jiné nebezpečí.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2909 Porušení dobrých mravů

Škůdce, který poškozenému způsobí škodu úmyslným porušením dobrých mravů, je povinen ji nahradit; vykonával-li však své právo, je škůdce povinen škodu nahradit, jen sledoval-li jako hlavní účel poškození jiného.

§ 2910 Porušení zákona

Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil.

Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2911 **Domněnka nedbalosti**

Způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti.

§ 2912

- (1) Nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.
- (2) Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2913 Porušení smluvní povinnosti

- (1) Poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.
- (2) Povinnosti k náhradě se škůdce zproští, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli.
- (3) Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smluvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští.

§ 2914

Kdo při své činnosti použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, jako by ji způsobil sám.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání
§ 2920

- (1) Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, nahradí způsobenou škodu, pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; poškozenému náleží náhrada škody i tehdy, nebránil-li se škůdci ze šetrnosti k němu.
- (2) Nebyl-li nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, má poškozený právo na náhradu, je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného.

§ 2921

Společně a nerozdílně se škůdcem nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdcem zanedbal dohled.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání

§ 2922

Kdo se uvede vlastní vinou do takového stavu, že není s to ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, nahradí škodu v tomto stavu způsobenou. Společně a nerozdílně s ním nahradí škodu ti, kteří jej vlastní vinou do tohoto stavu přivedli.

§ 2923 Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi

Kdo se vědomě ujme osoby nebezpečných vlastností tak, že jí bez její nutné potřeby poskytne útulek nebo jí svěří určitou činnost, ať již v domácnosti, provozovně či na jiném podobném místě, nahradí společně a nerozdílně s ní škodu způsobenou v takovém místě nebo při této činnosti někomu jinému nebezpečnou povahou takové osoby.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2924 Škoda z provozní činnosti

Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

§ 2926 Škoda na nemovité věci

Kdo, byť oprávněně provádí nebo zajišťuje práce, jimiž se jinému působí škoda na nemovité věci, nebo jimiž se držba nemovité věci znemožní nebo podstatně ztíží, nahradí škodu z toho vzniklou.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2925 Škoda způsobená provozem zvlášt' nebezpečným

- (1) Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení zvláště nebezpečné, nahradí škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí; provoz je zvlášt' nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče. Jinak se povinnosti zproští, prokáže-li, že škodu způsobila zvnějšku vyšší moc nebo že ji způsobilo vlastní jednání poškozeného nebo neodvratitelné jednání třetí osoby; ujednají-li se další důvody zproštění, nepřihlíží se k tomu.
- (2) Je-li z okolností zřejmé, že provoz významně zvýšil nebezpečí vzniku škody, ačkoli lze důvodně poukázat i na jiné možné příčiny, soud zaváže provozovatele k náhradě škody v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody provozem.
- (3) Má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní nakládá.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2927 Škoda z provozu dopravních prostředků

- (1) Kdo provozuje dopravu, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejnou povinnost má i jiný provozovatel vozidla, plavidla nebo letadla, ledaže je takový dopravní prostředek poháněn lidskou silou.
- (2) Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostití, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

§ 2928

Je-li dopravní prostředek v opravě, považuje se za jeho provozovatele osoba, která dopravní prostředek převzala k opravě.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2933 Škoda způsobená zvířetem

Způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

§ 2934

Slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda způsobená věcí

§ 2936

Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

§ 2937

- (1) Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled; nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci. Kdo prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zproští se povinnosti k náhradě.
- (2) Způsobila-li škodu věc pádem nebo vyhozením z místnosti nebo podobného místa, nahradí škodu společně a nerozdílně s tím, kdo je povinen k náhradě podle odstavce 1, i osoba, která takové místo užívá, a nelze-li ji určit, vlastník nemovité věci.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda způsobená věcí

§ 2938

- (1) Při zřícení budovy nebo odloučení její části v důsledku vady budovy nebo nedostatečného udržování budovy nahradí její vlastník škodu z toho vzniklou.
- (2) Společně a nerozdílně s ním hradí škodu předešlý vlastník, má-li škoda příčinu v nedostatku vzniklém za trvání jeho vlastnického práva, na nějž nástupce neupozornil, a došlo-li ke škodě do roka od zániku jeho vlastnického práva. To neplatí, pokud se jedná o takový nedostatek, o kterém nástupce musel vědět.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2939 Škoda způsobená vadou výrobku

- (1) Škodu způsobenou vadou movité věci určené k uvedení na trh jako výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného použití nahradí ten, kdo výrobek nebo jeho součást vyrobil, vytěžil, vypěstoval nebo jinak získal, a společně a nerozdílně s ním i ten, kdo výrobek nebo jeho část označil svým jménem, ochrannou známkou nebo jiným způsobem.
- (2) Společně a nerozdílně s osobami uvedenými v odstavci 1 hradí škodu i ten, kdo výrobek dovezl za účelem jeho uvedení na trh v rámci svého podnikání.
- (3) Škoda na věci způsobená vadou výrobku se hradí jen v částce převyšující částku vypočtenou z 500 EUR kursem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou v den, v němž škoda vznikla; není-li tento den znám, pak v den, kdy byla škoda zjištěna.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda způsobená vadou výrobku

§ 2941

- (1) Výrobek je ve smyslu § 2939 vadný, není-li tak bezpečný, jak to od něho lze rozumně očekávat se zřetelem ke všem okolnostem, zejména ke způsobu, jakým je výrobek na trh uveden nebo nabízen, k předpokládanému účelu, jemuž má výrobek sloužit, jakož i s přihlédnutím k době, kdy byl výrobek uveden na trh.
- (2) Výrobek nelze považovat za vadný jen proto, že byl později uveden na trh výrobek dokonalejší.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2945 Škoda na odložené věci

- (1) Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.
- (2) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u provozovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud provozovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas.

Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2946 Škoda na vnesené věci

- (1) Kdo provozuje pravidelně ubytovací služby, nahradí škodu na věci, kterou ubytovaný vnesl do prostor vyhrazených k ubytování nebo k uložení věcí, popřípadě na věci, která tam byla pro ubytovaného vnesena.

To platí i tehdy, byla-li věc za tím účelem ubytovatelem převzata.

§ 2947

Povinnost nahradit škodu se nevztahuje na vozidla, na věci ponechané ve vozidle, ani na živá zvířata, ledaže je ubytovatel převzal do úschovy.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

Škoda na vnesené věci

§ 2948

- (1) Škoda se hradí do výše odpovídající stonásobku ceny ubytování za jeden den.
- (2) Byla-li věc převzata do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo byla-li škoda způsobena ubytovatelem nebo tím, kdo v provozu pracuje, hradí se škoda bez omezení.

§ 2949

- (1) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u ubytovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud ubytovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ - Povinnost nahradit škodu

§ 2950 Škoda způsobená informací nebo radou

Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.

Právní odpovědnost trenérů/cvičitelů

V NOZ je upravena jednak **obecná povinnost** nahradit újmu s tím, že jsou stanoveny podmínky jejího vzniku.

Posouzení skutečnosti, zda byly či nebyly tyto podmínky naplněny je vždy **nutno posuzovat podle konkrétních okolností případu**, kterých může být nepřeborné množství. Z tohoto důvodu je tedy otázka vzniku této povinnosti jako máloco závislá na individuálním posouzení.

Občanský zákoník dále upravuje celou řadu **zvláštních povinností** nahradit újmu se samostatně stanovenými předpoklady (většinou přísnějšími).

Zvláštnost těchto úprav spočívá zejména v tom, že ke vzniku povinnosti nahradit újmu se **zde nevyžaduje zavinění škůdce**. Jinak řečeno ten, kdo způsobil škodu, je povinen ji nahradit ať už jí zavinil či nikoli.

Patří sem jednak případy, kdy má zvláštní úprava sloužit k zajištění větší ochrany poškozených u činností, které jsou určitým způsobem nebezpečné či riskantní (typicky provoz vozidla, plavidla či letadla) a dále sem **nově spadají případy, kdy dojde k porušení smluvní povinnosti**, tedy povinnosti, kterou na sebe škůdce sám vzal.

Obecná povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Aby byla založena obecná povinnost nahradit újmu (vzniklou na majetku, na zdraví, případně i nemajetkovou újmu), musí být splněny následující předpoklady:

1. Dojde k porušení určité povinnosti na straně škůdce

Porušená povinnost může být stanovena zejména:

- právními předpisy; může se jednat o různé speciální povinnosti anebo se může jednat o obecnou povinnost podle § 2900 NOZ – generální prevenční klauzule;
- dobrými mravy;
- jinými než právními předpisy – např. interními předpisy spolku, bezpečnostními předpisy, stanovami, různými řády apod.

V určitých případech je protiprávnost jednání vyloučena, i když je tímto jednáním způsobena škoda. **V takových případech nevzniká povinnost nahradit újmu.**

Obecná povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

1. Dojde k porušení určité povinnosti na straně škůdce
2. Vznikne újma (škoda)
3. Mezi porušením povinnosti a vznikem újmy (škody) existuje vztah příčiny a následku
4. Odpovědná osoba porušení povinnosti zavinila

Porušit povinnost lze buď **úmyslně** nebo z **nedbalosti**, tím je míněna forma zavinění, které tedy může být buď **úmyslné** (škůdce chce schválně škodu způsobit) nebo z nedbalosti.

NOZ pak rozlišuje, jaká povinnost byla porušena a podle toho stanoví, zda je třeba, aby tato povinnost byla porušena úmyslně nebo postačí i nedbalost.

Obecná povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Při porušení povinnosti stanovené zákonem se hradí újma (škoda) způsobená jak úmyslně tak z nedbalosti.

Navíc zavinění nedbalostní se předpokládá.

To znamená, že je na škůdci, aby prokázal, že porušení povinnosti nezavinil ani z nedbalosti.

Naopak úmysl se nepředpokládá a musel by být prokázán ze strany poškozeného.

Při porušení povinnosti, která vyplývá z dobrých mravů se hradí jen újma (škoda) způsobená úmyslně.

Lze předpokládat, že u trenérů/cvičitelů nebudou v praxi nastávat případy, kdy by snad újmu (úraz) způsobit chtěli.

Obecná povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Náhoda

Jestliže některý z výše uvedených předpokladů, které jsou uvedeny pod body 1 – 4 chybí, odpovědnostní vztah ve smyslu výše uvedeném nevzniká a škoda byla způsobena **náhodou**.

Tedy v případě náhody nikdo není povinen žádnou škodu nahradit.

NOZ upravuje **speciální odpovědnost za škodu vzniklou náhodou**, a to tak, že škodu způsobenou náhodou je povinen nahradit pouze ten, kdo dal k náhodě podnět.

To znamená, že škůdce sice přímo svým jednáním újmu (škodu) nezpůsobil, ale jeho jednání vedlo k tomu, že škodě nebylo možné zabránit.

Např. se může jednat o to, že škůdce poškodí nějaké kontrolní zařízení, které slouží k odvrácení náhodné škody.

Speciální povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Speciální povinnost nahradit újmu (škodu)

U speciálních povinností nemusí být k jejich vzniku splněn bod 4. tj. zavinění.

Škudce je tedy povinen nahradit vzniklou újmu (škodu) ať ji svým jednáním zaviní či nikoli.

Sem patří např. škoda vzniklá porušením smluvní povinnosti, škoda vzniklá z provozní činnosti (např. továrny), škoda vzniklá z provozu dopravních prostředků (auto, loď) apod.

I u těchto speciálních povinností je možné předpokládat, že ve valné většině případů trenérské činnosti nebudou přicházet v úvahu.

Povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

V souvislosti se vznikem povinnosti nahradit vzniklou újmu (škodu) je nutno si uvědomit, že ve většině případů činnosti trenérů/cvičitelů půjde o to, že tuto činnost budou vykonávat v rámci SK/TJ/svazu.

Pokud nepřekročí své pravomoci, pak případnou újmu (škodu) bude povinen nahradit **třetím osobám SK/TJ/svaz nikoli trenér/cvičitel.**

Vůči trenérovi/cvičiteli, který škodu způsobil, respektive zavinil však vzniká tzv. regresní nárok, tj. SK/TJ/svaz může po trenérovi/cvičiteli požadovat náhradu za to, co musel sám plnit poškozeným osobám.

Povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Náhrada újmy (škody):

Újma (škoda) se nahrazuje především uvedením v předešlý stav.

Teprve není-li to dost dobře možné, nebo pokud o to požádá sám poškozený, hradí se v penězích. Jde o změnu oproti předchozí úpravě, která preferovala peněžní náhradu.

NOZ zpřesňuje rozsah toho, jaká újma (škoda) se hradí.

Předně je samozřejmě třeba nahradit újmu (škodu) majetkovou.

NOZ však rozšiřuje i formy tzv. nemajetkové újmy.

Pro případ vzniku povinnosti nahradit újmu (škodu) lze doporučit sjednat příslušné pojištění, které většina pojišťoven v současné době nabízí.

V rámci České unie sportu je takové pojištění odpovědnosti trenérů/cvičitelů sjednáno.

Povinnost nahradit újmu (škodu) u trenéra/cvičitele

Případy, kdy není třeba způsobenou újmu (škodu) hradit:

- **Jednání v nutné obraně nebo v krajní nouzi (§2905 až 2908 NOZ)**

Těmito ustanoveními se z povinnosti hradit vzniklou újmu vylučuje ten, kdo jí způsobil, když odvracel hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal a které mohlo způsobit závažnější následky (krajní nouze), nebo když odrážel hrozící útok (nutná obrana).

Předpokladem jednání v krajní nouzi je zejména bezprostředně hrozící nebezpečí, které nelze odvrátit jinak, a následek, který byl způsoben zákrokem (jednáním v krajní nouzi) nebyl zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil (typicky případ, kdy při záchraně lidského života dojde ke škodě na majetku)

- **Jednání se souhlasem poškozeného**

Pojištění odpovědnosti trenérů v rámci ČUS

V rámci ČUS je sjednáno pojištění trenérů (cvičitelů), kteří tuto činnost vykonávají pro sdružené subjekty, tj. SK/TJ a svazy. Je jedno na základě jakého vztahu tuto činnost pro tyto subjekty trenér vykonává, tedy může být zaměstnancem, smluvním partnerem (OSVČ) nebo jen členem daného klubu.

Příklad – trenér bude vykonávat činnost pro „klub S“, který je samostatným spolkem – pak musí mít s tímto klubem S uzavřenu buď pracovní smlouvu nebo smlouvou jako OSVČ nebo musí být prokazatelně jeho členem.

Pokud klub S nemá samostatnou právní osobnost (např. oddíl v rámci víceborového klubu), pak se tyto podmínky vztahují na jeho „nadřízený“ subjekt, tj. např. na svaz.

Pojištění odpovědnosti trenérů v rámci ČUS

Kvalifikační podmínky pro pojistnou smlouvu:

- trenér OSVČ – musí splňovat určité kvalifikační podmínky, ale nikoli pro pojištění, ale pro udělení živnostenského oprávnění;
- trenéra, který svou činnost vykonává např. jako zaměstnanec či člen SK/TJ/svazu, nemusí splňovat žádné speciální kvalifikační předpoklady (pokud na tom netrvá SK/TJ/svaz, , a přesto se na něj bude vztahovat výše uvedené pojištění)

Podle uzavřené pojistné smlouvy jsou pojištěni trenéři (cvičitelé) **při jejich trenérské činnosti**, což je nutno vykládat po obsahové stránce tak, že se pojištění vztahuje i na osoby, které se sice výslovně v konkrétním klubu neoznačují jako trenér, ale jejich činnost obsahově odpovídá činnosti trenéra či cvičitele (ve smyslu toho, co taková činnost v konkrétním sportu dle sportovních pravidel, zvyklosti a obecných představ obsahuje).

Pojištění odpovědnosti trenérů v rámci ČUS

Zapadá sem např. i instruktor, a to včetně instruktora pomocného, neboť pojištění se vztahuje i na ty osoby, které trenér ke své činnosti použije, tedy typicky jeho pomocníci.

Vedoucí oddílu však pouze v případě činnosti, která obsahově odpovídá činnosti trenéra či cvičitele (jako vedoucí oddílu však do jeho působnosti spadá i jiná činnost, při které by však pojištěn nebyl).

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Za spáchání trestného činu je vždy odpovědná pouze osoba, která se svým jednáním tohoto činu dopustila.

Nově sice může být trestně odpovědná i právnická osoba (tj. i spolek), ale ta se nemůže dopustit všech trestných činů uvedených v trestním zákoníku, protože mezi trestnými činy, za které lze stíhat právnickou osobu, není **žádný trestný čin proti životu a zdraví**, tedy její stíhání za dále uvedené trestné činy možné není.

Trestní odpovědnost pak nastává **pouze tehdy, jsou-li splněny všechny předpoklady jejího vzniku** dle trestního zákoníku.

Především musí být jednáním naplněna skutková podstata toho, kterého činu, a dále je zde rovněž nutnost zavinění, a to většinou zavinění úmyslného, pokud zákon výslovně nestanoví, že stačí zavinění z nedbalosti.

Odpoovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Z hlediska sportovní činnosti v úvahu připadají tyto trestné činy:

§ 150 Neposkytnutí pomoci

- (1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
- (2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

Odovědnost trenéra za spáchání trestného činu

V tomto ustanovení jsou zahrnuty dvě skutkové podstaty:

1. TČ se dopustí ten, kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného

Zde je vyjádřena **obecná povinnost konat – poskytnout pomoc**, a to zásadně povinnost každého, kdo může takovou pomoc poskytnout (dle výkladu však postačí pomoc ve formě zavolání RZ)

2. **závažnějšího** TČ se dopustí ten, kdo potřebnou pomoc neposkytne, ač je takovou pomoc povinen poskytnout **podle povahy svého zaměstnání**.

Jedná se o přísnější skutkovou podstatu; jednak ten, kdo je povinen poskytnout pomoc podle povahy svého zaměstnání, tak **musí učinit** aniž je zde dána podmínka, že je to pro něj bez nebezpečí; a dále je zde přísnější postih.

Zaměstnáním, ze kterého daná povinnost vyplývá, je např. **zaměstnání lékaře, plavčíka, požárníka**; jedná se o profesionální výkon dané činnosti, kterou osoba vykonává jako své zaměstnání, nikoli o dobrovolníky či osoby, které danou činnost vykonávají jako členové spolku.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

§ 143 Usmrcení z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony.
- (4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 smrt nejméně dvou osob.

Odpoovědnost trenéra za spáchání trestného činu

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.
- (2) Kdo z nedbalosti způsobí ublížení na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

I v případě trestní odpovědnosti však existují **okolnosti vylučující protiprávnost činu**, ač jinak znaky trestného činu vykazuje.

Jde obdobně jako v případě občanskoprávní odpovědnosti o **nutnou obranu, krajní nouzi, svolení poškozeného a přípustné riziko**.

V těchto případech je pak vyloučena trestní odpovědnost.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Bohužel v případě odpovědnosti za způsobenou újmu nelze stanovit univerzální návod v tom smyslu, jaké přesně povinnosti by měly být plněny, neboť tyto se budou odvíjet od specifik konkrétní situace.

I když tedy vznik odpovědnosti vyloučit úplně nelze, lze nicméně minimalizovat její hrozbu, a to zejména následujícím:

- a) dodržováním bezpečnostních pravidel daného sportovního odvětví (potřebná výstroj, výzbroj apod.);
- b) u náročnějších sportovních disciplín lze doporučit, aby byl k dispozici doklad o zdravotní způsobilosti sportovců;
- c) seznámením sportovců s pravidly pobytu ve sportovním areálu, tělocvičně;
- d) zajištěním dozoru.

Odpovědnost člena orgánu spolku

§159 OZ

(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

Tímto zákonným ustanovením je dána povinnost členu orgánu spolku vykonávat svou funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí (tzv. péče řádného hospodáře); za nedbalé je považováno chování člena orgánu, který není této péče schopen, ač to musel vědět.

Tato povinnost nemůže být vnitřními předpisy spolku omezena.

Nezaniká se zánikem funkce.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Je nutno zásadně rozlišovat odpovědnost :

- **spolku** jako právnické osoby
- **členů orgánu** spolku (např. předsedy spolku)

Neplatí, že pokud škodu způsobí svou činností spolek, nese za to odpovědnost vždy např. předseda

Odpovědnost spolku:

Spolek jako právnická osoba je způsobilý být ze své činnosti odpovědný třetím osobám.

Pokud osoby, kterými je spolková činnost vykonávána (např. funkcionáři klubu, členové klubu, zaměstnanci apod.), **nepřekročí zcela zjevně své pravomoci**, pak za škodu způsobenou jejich jednáním **nese odpovědnost spolek, nikoli oni osobně** (např. pokud trenér povede standardním způsobem trénink, a přesto při něm dojde k úrazu sportovce, pak případnou odpovědnost za úraz při tréninku ponese klub, nikoli sám trenér).

Odpovědnost člena orgánu spolku

Vůči svému funkcionáři / členovi / zaměstnanci, který svým jednáním škodu způsobil a zavinil, může spolek uplatnit tzv. regresní nárok (tj. může po něm chtít nahradit to, co musel spolek v rámci své odpovědnosti hradit poškozenému).

Odpovědnost člena orgánů spolku (např. předsedy):

Základní funkcí této odpovědnosti je ochrana spolku (klubu) vůči chybnému jednání členů jeho orgánů; nejedná se tedy primárně o ochranu osob, institucí, organizací apod. mimo spolek.

Uplatní se tedy především „dovnitř“ spolku, tj. v případech, kdy spolku jednáním člena jeho orgánu (funkcionáře) vznikne škoda; její základní funkcí je tak především možnost spolku požadovat po svém funkcionáři náhradu škody v případech, kdy se tento choval takovým způsobem, že spolku jeho jednáním škoda vznikla.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Péče řádného hospodáře představuje zejména rozhodovací činnost prováděnou na základě dostatečných informací, odborně a ve prospěch spolku (např. dodržování mlčenlivosti, dodržování a provádění usnesení valné hromady ze strany předsedy, dodržování kompetence apod.)

Člen orgánu však nemusí být zběhlý ve všech oblastech činnosti spolku; pro dodržení povinnosti konat s péčí řádného hospodáře postačí, když si vyžádá odborné stanovisko u závažnějšího rozhodnutí, zejména v oblasti činnosti, na kterou sám není odborník.

Příklad porušení péče řádného hospodáře:

Předseda v důsledku své neodbornosti (např. aniž si vyžádal odborné stanovisko) uzavře pro spolek nevýhodnou nájemní smlouvu, kdy spolek bude muset hradit nepřiměřeně vysoké nájemné. Spolek by zde mohl po předsedovi požadovat náhradu škody spočívající v rozdílu mezi běžným nájemným a sjednaným.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Podle ustanovení § 106 zák. č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, podle kterého opakované nezakládání dokumentů do sbírky listin rejstříkového soudu (např. účetní závěrky) se považuje u statutárního orgánu za porušení péče řádného hospodáře.

Ručení člena orgánu spolku (např. předsedy)

Ručitelský závazek je upraven v §159 odst. 3 NOZ.

Člen orgánu spolku ručí věřitelům spolku **jen omezeně, tj. neručí za veškeré dluhy / závazky** spolku, pokud poruší péči řádného hospodáře a spolku tím vznikne škoda, pak ručí za dluhy / závazky spolku jen do výše takto vzniklé škody, kterou navíc spolku neuhradil.

Příklad: spolku jednáním předsedy v rozporu s řádnou péčí vznikne škoda 80 tis. Kč, předseda spolku uhradí jako náhradu škody částku 45 tis. Kč.

Předseda věřitelům spolku tedy ručí za dluhy spolku do výše 25 tis. Kč.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Předpoklady vzniku ručitelského závazku:

- musí být **prokázána odpovědnost** člena orgánu spolku za škodu způsobenou tomuto spolku
- musí již **nastat splatnost dluhu** člena orgánu spolku vzniklého z titulu náhrady škody spolku (např. již bylo pravomocně soudem rozhodnuto, že člena orgánu spolku je povinen spolku nahradit škodu)
- věřitel se nemůže **objektivně** domáhat splnění dluhu po spolku (např. z důvodu platební neschopnosti spolku)

Odpovědnost za škodu (nikoli ručitelský závazek) vůči věřiteli může **statutárním orgánu spolku vzniknout** i na základě ustanovení § 99 zák. č. 182/2006 Sb. **insolvenční zákon**, kdy tato **odpovědnost vzniká pouze v případě, kdy by statutární orgán nepodal insolvenční návrh** v případě úpadku spolku

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Institut náhrady škody vzniklé na tzv. odložené věci je ochranou před rizikem, které spočívá v tom, že při některých činnostech nebo při využívání některých služeb je nutno, aby ten, kdo se takové činnosti účastní/využívá službu, odložil některou svou věc, a tudíž nad ní na určitou dobu ztratil kontrolu.

Problematika této odpovědnosti se pak dosti často dotýká i sportovní praxe.

Povinnost k náhradě škody vzniklé na odložených věcech tíží provozovatele činnosti, která je zpravidla spojená s odkládáním věcí (§ 2945 NOZ).

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Rozsah činností, u kterých se předpokládá odkládání věcí, je značně široký a zákon tyto činnosti blíže nespecifikuje. Nicméně zcela jednoznačně mezi ně patří i výkon sportovní činnosti, využívání sportovního zařízení apod. (typicky se při sportu odkládá oblečení a další osobní věci).

Proto může být odpovědným subjektem např. provozovatel tenisového areálu či pořadatel atletického závodu.

Povinnost nahradit škodu vzniklou na odložené věci vzniká přímo ze zákona. Není tedy třeba, aby nějakým specifickým způsobem došlo k předání a převzetí věci.

Navíc pokud dojde k poškození věci či její ztrátě, je provozovatel dané činnosti povinen nahradit škodu bez ohledu na to, jak k ní došlo, jestli jí zavinil či nikoli, a i bez ohledu na to, zda bude zjištěn skutečný škůdce.

Jestliže však bude skutečný škůdce zjištěn, může po něm provozovatel požadovat, aby mu nahradil vše, co on sám musel nahradit poškozenému.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Povinnost k náhradě škody tíží vždy provozovatele dané činnosti.

Z tohoto pohledu tedy není významné, jaký vztah má takový provozovatel k vlastníku prostor, ve kterých svou činností realizuje (např. je v nájmu).

Rovněž není důležité, zda má provozovatel nějakou možnost ovlivnit stav užívaných prostor. Z tohoto důvodu nemusí být v případě využívání sportoviště vždy úplně jasné, kdo je vlastně odpovědným subjektem.

Rozhodně jím nemusí vždy být jen vlastník či provozovatel daného sportoviště. V konkrétním případě bude důležité posouzení, kdo vlastně provozuje činnost, se kterou je spojeno odkládání věcí.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Jako příklad lze uvést atletické závody pořádané sportovním klubem na sportovišti, které bude mít za tímto účelem pronajaté od obce. V tomto konkrétním případě bude odpovědnost za odložené věci účastníků závodu tížit sportovní klub.

Obec totiž v daném případě sportoviště jen pronajímá, provozovatelem sportovní činnosti, se kterou je spojeno odložení věcí, je zde sportovní klub coby pořadatel atletického závodu.

Možnost vzniku povinnosti k náhradě škody však lze minimalizovat.

K odložení věcí by mělo být určeno k tomu vhodné místo, které je možné určitým způsobem zabezpečit (typicky zamykatelná šatna, skříňka).

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Bude-li místo takto určeno a sportovec si věci odloží jinde, pak se nemůže úspěšně domáhat náhrady za jejich poškození či ztrátu.

A naopak. Jestliže vhodné místo určeno nebude, mohou si sportovci své věci odložit na místě k tomu obvyklém, což může být např. i lavička u hřiště, a za jejich ztrátu bude provozovatel v takovém případě odpovědný.

Musí se však jednat o takové věci, které musí být při dané činnosti odloženy, aby vůbec mohla být vykonávána.

Při pořádání závodu se bude typicky jednat o běžné oblečení, které je odloženo při převlečení do sportovního, mobilní telefon, běžné zavazadlo. Naopak pořadatel závodu nebude odpovídat např. za zaparkované auto, kterým se účastník závodu na místo konání dopravil.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Vývěsky typu „za odložené věci se neručí“.

Takovýmto jednostranným prohlášením provozovatel v žádném případě nemůže svou povinnost k náhradě škody vyloučit.

Oproti předchozí právní úpravě navíc občanský zákoník již nelimituje rozsah náhrady škody (dříve byl limit stanoven zejména u cenností).

Výši náhrady škody by mohl snížit jen soud, ale z důvodů zvláštního zřetele.

Děkuji za pozornost.

